

Nyt fra Fugleværnsfonden

DECEMBER 2012

FUGLEVÆRNSFONDEN

Fugleværnsfonden er en almennyttig erhvervsdrivende fond stiftet af Dansk Ornitologisk Forening. Fonden har siden 1966 købt og administreret naturreservater over hele landet.

VÆRNER OM DANMARKS FUGLE

Fugleværnsfondens formål er at værne om Danmarks fugle her i landet og i udlandet, blandt andet ved at medvirke til at bevare eller skabe vigtige fugleområder, især for truede og sårbare arter, og at foranstalte naturformidling fra fondens reservater.

FUGLENES FRISTEDER

Fugleværnsfonden ejer og administrerer i dag 20 naturreservater på i alt 861 hektar spredt over hele landet (se kort på bagsiden af hæftet). På disse fristeder kan fuglene finde skjul, redesteder og føde. Tilsammen rummer reservaterne de fleste typer dansk natur med hovedvægt på de særligt truede naturtyper: enge og moser, strandenge, kystlaguner, kystfugleøer og naturskov. Flere reservater har status som fuglelokaliteter af både national og international betydning.

REN NATUR

I reservaterne gennemføres en aktiv naturgenopretning og naturpleje, typisk i form af rydning af uønsket opvækst, vandstandsregulering, etablering af yngleøer mv. De fleste enge og strandenge afgræsses, eller også foretages høslet. Gødning og sprøjtemidler anvendes ikke. På denne måde sikrer vi optimale levevilkår for de vilde fugle, dyr og planter.

ENGAGEREDE FRIVILLIGE

Der er tilknyttet lokale arbejdsgrupper til 13 af vores større reservater, og grupperne udfører på frivillig basis en lang række praktiske arbejdsopgaver. Det kan f.eks. være vedligeholdelse af fugletårne, optælling af fugle og gennemførelse af ture for gæsterne. Det kræver ingen særlige forudsætninger at være med i en arbejdsgruppe - bortset fra lyst til at yde en engageret indsats for fuglene i samarbejde med andre frivillige. Hvis du har lyst til at deltage i en arbejdsgruppe og gøre en forskel for fuglene i et af vores reservater, er du meget velkommen til at henvende dig til Fugleværnsfondens sekretariat.

MÅLRETTET PLEJE

I alle reservater foretages en løbende overvågning af ynglefuglene og visse steder også af de rastende fugle samt padder og planter. Undersøgelserne danner grundlag for udarbejdelsen af langsigtede, målrettede plejeplaner for hvert område. Planerne er et vigtigt instrument for arbejdsgrupperne, som følger de retningslinjer for naturplejen, der er beskrevet i planerne.

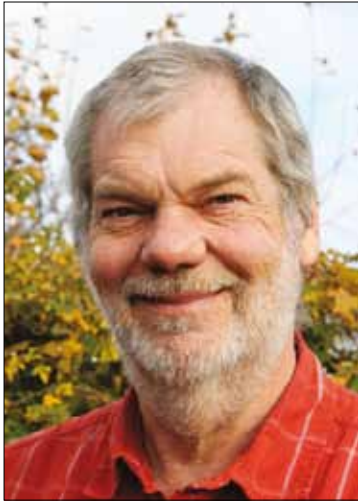
VELKOMMEN TIL FUGLENES VERDEN

Fuglene og naturen har høj prioritet i reservaterne, men besøgende er også meget velkomne. I de fleste større reservater er der naturstier og fugletårne eller fugleskjul, så publikum har mulighed for at opleve fuglelivet uden at forstyrre. Nogle steder er der gangbroer gennem rørskoven, og andre steder er der særlige faciliteter, der sikrer, at kørestolsbrugere og børnefamilier også kan opleve fugle og natur.

En effektiv naturbeskyttelse kræver bred, folkelig opbakning. Derfor opmuntrer vi alle til at komme ud og opleve fuglene og naturen. Ved alle større reservater er der foldere og plancher, der fortæller om reservatet, naturen og fuglelivet. Fugleværnsfondens naturvejleder og de lokale arbejdsgrupper tilbyder også guidede ture, som er åbne for alle. Du kan læse meget mere om turene på fuglevaernsfonden.dk og i DOF's medlemsblade.

Fugleværnsfonden – that's LIFE!

*Martin Iversen
Formand for Fugleværnsfonden*

Projekter fylder mere og mere i Fugleværnsfondens arbejde. Det mærker vi tydeligt her i 2012, som nu snart rinder ud. Vi har projekter ved Bøjden Nor og i Sølsted Mose. Vi er med ved Gulstav Mose, hvor et nyt projekt netop er skudt i gang. I de tre projekter giver EU's LIFE NATURE-program en uvurderlig økonomisk støtte på 50 % af udgifterne til naturgenopretningen.

Projekter og partnerskaber kræver imidlertid også egne bidrag. Fugleværnsfonden bidrager til partnerskaber med forvaltning, overvågning, formidling, økonomi – ydelser, som hviler på den støtte, vi modtager fra testatorer, fonde og legater, natur- og fuglevenner samt andre bidragsydere.

Det er dog i særdeleshed vores lokale, frivillige arbejdsgrupper, der yder den helt store, uegennyttige indsats med at passe og pleje Fugleværnsfondens reservater. De frivillige arbejdsgrupper er en hjørnesten i fondens daglige arbejde med at sikre, at naturplejen sker fyldest. Også når det gælder om at give en hånd med til de mange projekter rundt omkring.

Jeg vil gerne rette en stor og varm tak til alle, der på hver deres måde bakker op om fondens arbejde. Vi veksler støtten til mere natur og flere fugle. Det vidner de ynglende brushøns og kobbersnepper på Nyord om. Og de to havørneunger ved Hyllekrog. Samt tranerne og dyndsmerlingen i Sølsted.

Som du kan læse i dette årsskrift, er vi i fællesskab og partnerskab nået langt i arbejdet med at værne om naturen og fuglene. Og med din støtte kan vi uden tvivl nå endnu længere. Rigtig god læselyst!

Martin Iversen
formand

Stor kobbersneppe. Foto: Allan Gudio Nielsen

Hejrer af ægte

Sidste efterår blev en flok på hele 12 sølvhejrer set i Fugleværnsfondens reservat Tryggelev Nor på Langeland. Det er formentlig den største flok af de smukke hvide hejrer, som er blevet observeret i Danmark.

Tekst og foto af Allan Gudio Nielsen

sølv og silke

En ny dansk ynglefugl?

Sølvhejren er i stor fremgang i Europa, og der er en ret god sandsynlighed for, at fuglen snart vil blive en ny dansk ynglefugl. Og måske bliver det første ynglefund gjort på et af Fugleværnsfondens reservater? I sommer kunne man i hvert fald over et par uger studere et par sky sølvhejrer i Saksfjed Inddæmningen på Lolland. Fuglene var dog ikke i lykkelige omstændigheder, selvom det var tydeligt, at de nød opholdet i Saksfjed, hvor der både er rigeligt med føde og masser af plads til de meget aktive hejrer.

En bestand i vækst

I det meste af Østeuropa og i Sydeuropa er ynglebestanden vokset de senere år. Arten har også spredt sig nordpå. I Holland yngler cirka 200 par, og der yngler nu sølvhejrer så nordligt som i Letland, og i år har fuglen ynglet for første gang i Sverige.

Faktisk er sølvhejren ikke så kuldkær, som man måske i første omgang skulle tro. Om vinteren bliver der næsten hvert år set sølvhejrer herhjemme, og i Holland overvintrer der i visse år hele 5000 ikke-ynglende sølvhejrer. Også på reservaterne bliver der jævnligt set sølvhejrer om vinteren. Eksempelvis blev en sølvhejre art nr. 200 fundet i Bøjden Nor en tåget januardag i 2009.

Jagten på prydfjer

For mindre end 100 år siden var det dog ikke lykken at være en smuk, hvid hejre i Europa og Nordamerika. Mellem 1860 og 1921 var det på mode, at damerne smykkede sig med lånte fjer. Det medførte en voldsom jagt på en lang række fuglearter for at skaffe prydfjer. Da fjerhandlen var på sit højeste, blev der således årligt handlet for svimlende 350 millioner fugleskind - alene på det engelske marked! Jagten på fjer var naturligvis langt fra bæredygtig og en af de fuglegrupper, som det gik hårdest ud over, var hejrerne. Især de hvide hejrer, sølv- og silkehejrer, hvis smukke prydfjer (espriter) på ryg og hals var særligt eftertragtede. Da prydfjerene kun udvikles i yngletiden, blev mange fugle dræbt ved reden, og både æg og unger gik derfor også tabt.

Til sidst var hele Europas bestand af sølv- og silkehejrer på randen af udryddelse. Heldigvis blev den folkelige modstand af jagten for stor, og moden skiftede, som moden jo har for vane at gøre, hvorefter jagten efterhånden ophørte.

Skoleklasse finder dinosaurknogler og russisk landmine

Af Helle Hjorth og Allan Gudio Nielsen

Skrot og skrald

Lige på nippet til ynglesæsonen havde Fugleværnsfonden besøg af 65 friske og positive skolebørn fra Bredebro Skoles 4.- og 5. klasser. Eleverne kom ikke for at se på fugle, men for at samle affald på fondens 35 hektar store strandeng, Stormengene, som overskyldes af havet – og dermed også af affald i massevis – hver vinter. Affald som metaldåser, fiske-snører og glasskår kan skade såvel fugle og fugleunger som de køer og heste, der afgræsser strandengen hver sommer.

Eleverne havde (desværre) rigeligt at se til, og ved fælles hjælp blev en hel trailer fyldt med alt skidt fra havet. Affaldet blev sorteret og senere kørt på genbrugsstationen. I løbet af dagen blev der gjort flere interessante fund på engene: en død mosehornugle, skelettet af en dinosaur (som ved nærmere øjesyn viste sig at være resterne af en død ko) og en russisk landmine (som ligeledes ved et nøjere gennemsyn og uden hjælp fra rulle Marie, viste sig at være en gammel malerbøtte).

Det var en flok meget trætte, men glade elever som først på eftermiddagen kunne vende hjem til Bredebro. Naturligvis medbringende et bjerg af ”dinosaurusknogler samt kranie” til nærmere undersøgelse i skolens kælder. Noget ”skrald” er ikke så ringe endda...

Skrot i lange baner

Resterne af den døde dinosaur/ko....

Lille Lise fra Tangen

Af Hanne Havemose

Fotos: Helge Sørensen, Walther Sørensen og Peter Vadum

På en af de første rigtigt ruskende efterårsdage møder vi Lise Nielsen til en snak om hendes engagement som kontaktperson i den frivillige arbejdsgruppe i Nivå Bugt Strandenge. Det er også den dag 200 mørkbugede knortegæs har valgt at raste ved de lange stenrev ude i vandet. Så vi sætter os i nogenlunde læ for at nyde synet.

Lise klipper den røde snor ved indvielsen i 2010

Lises baghave

Nivå Bugt er Lises 'baghave'. Her har hun boet i 30 år og nydt mange oplevelser i naturen. Så da hun hørte, at der skulle oprettes en arbejdsgruppe i Fugleværnsfondens nyerhvervede reservat i Nivå, var hun sikker deltager på det første møde for fem år siden. I dag er de 20 i arbejdsgruppen, som passer og plejer de 8 hektar strandenge i bugten.

Til hverdag er Lise laborant, men slår gerne med leen, reparerer trådhegn, lægger træflis på stien og jager køer på plads i sin fritid! Som hun selv meget smukt formulerer det: "Man kan ikke redde hele verden, men man kan værne om en lille flig af den."

Arbejdet som frivillig

Som kontaktperson for arbejdsgruppen står hun for koordinering af arbejdsdage, arrangementer og modtagelse af nye frivillige. Hun er meget bevidst om at matche

arbejdsopgaver med de frivilliges behov og kompetencer. Og man behøver bestemt ikke at være fuglekyndig. Lises mand, Walther, betjener f.eks. gerne en buskrydder. Andre medlemmer af gruppen, hvoraf nogle har stor kendskab til fuglene i området, hjælper gæster, når arbejdsgruppen 5-7 gange om året holder Åbent Hus arrangementer. Og så er Lise jo garant for, at der altid er en hjemmebagt kage ved møder i arbejdsgruppen!

Timerne, som hun bruger på frivilligt arbejde, varierer og afhænger af de større eller mindre projekter, som hun vælger at involvere sig i. Køerne har en særlig plads i Lises hjerte. Hun sørger altid for at være på pletten, når køerne bliver sat ud på engen hvert forår. Igennem sommeren cykler hun ofte ned og kikker til dem, og i sensommeren får de godbidder i form af æbler fra haven. Efteråret er slagtetid, og dette år skal de fleste af køerne fra reservatet slagtes. Sådan en lækker økoko fra strandengene er bare smøvs til aftensmad en kold vinteraften!

Fuglenes fristed

I juli og august er det især vadefugle, der får mange ornitologer til at søge til Nivå Bugt. Reservatet er den bedste, ja nærmest den eneste, lokalitet på kysten mellem København og Helsingør, hvor vadefugle på træk har mulighed for at raste og søge føde. Jagttagelsesforholdene er bedst ved lavvande, og Lise står gerne op ved 6-7 tiden for at få en særlig oplevelse, inden det er tid til at gå på arbejde.

Forår og efterår er der under de rigtige vindforhold, træk af rovfugle og traner. Mange arter småfugle ses også på træk og rastende, f.eks. stillits, der søger føde i de mange tidsler. De fleste andearter og flere arter af gæs ses også i løbet af året. I isvintre kan store mængder fugle samles ved Nivåens udløb lige nord for fugletårnet, hvor der altid er åbent vand. Måger, skarver og knopsvaner ses året rundt, sangsvaner er hyppige gæster om vinteren og mere sjældent pibesvaner.

Isfuglen har en særlig plads

Men det er isfuglen, der er Lises yndlingsfugl. Den så hun for første gang for fem år siden i en 'put and take' sø i nærheden. Det var også her, hun var så heldig at være vidne til deres parringsspil, hvor hannen blandt andet henter fisk til hunnen, som den så får overrakt pænt med fiskehovedet forrest, så den er lige til at sluge. Men de sidste kolde vintre

har været hårde ved mange fugle, også isfuglen. Derfor har der sidste år ikke været nogen til at føre 'slægten' videre. For et par måneder siden dukkede der imidlertid en ny han op, og til det seneste Åbent Hus-arrangement blev der registreret fire isfugle siddende på hegnnet tæt ved fugletårnet. En hel lille familie...

Et velbesøgt reservat

I de fire år reservatet har eksisteret, har de haft rigtig mange besøgende, både fodfolk og den mere prominente slags. Reservatet afholder i samarbejde med Fugleværnsfonden jævnligt ture, Åbent Hus og andre arrangementer, som er meget velbesøgte. Derudover er der af og til henvendelse fra nærliggende SFO'er, skoler og gymnasieklasser som ønsker rundvisninger og information om stedets betydning for fugle og natur. De har sågar haft fornøjelsen af en busfuld 'knipsende' japanere samt USA's ambassadør Laurie S. Fulton, der er meget fugleinteressert, og som fik en guidet tur i april af dygtige ornitologer fra arbejdsgruppen.

En særlig dag var indvielse af det nye fugletårn, der stod færdigt i sommeren 2010. Indvielsen med at klippe den røde snor blev udført af Lise, der sammen med mange fra arbejdsgruppen deltog i festlighederne på Tangen. Alt sammen oplevelser, der krydrer det frivillige arbejde med at pleje en lille plet af Danmarks natur.

Danmarks sjældneste fisk genfundet i Sølsted Mose

Øv, øv og tre gange øv. Onsdag den 23. maj var ikke nogen sjov dag at være naturvejleder i Fugleværnsfonden. Turen var gået til de sønderjyske reservater med et særlig spændende stop i Sølsted Mose. Ved ankomsten blev jeg mødt af en større gruppe af forventningsfulde ferskvandsbiologer, folk fra kommunen, naboer og presse; alle i spændt forventning om at være de første siden 2008 til at se den i Danmark truede og meget sjældne fisk: dyndsmørlingen.

Tekst og foto: Allan Gudio Nielsen

Et trist syn

Først satte biologerne rejseruser ud i håb om, at der i løbet af de kommende dage ville svømme en fisk i nettet. Derefter blev der gjort klart til elfiskning. Spændingen steg – også bogstaveligt. Elfiskeri er utrolig effektivt, og der blev hurtigt fanget flere små gedder og en hel del frøer, men ingen dyndsmørlinger. Efter en række forgæves forsøg forduftede både den slukørede presse og alle de andre forsamlede. Jeg fortsatte dog sammen med ferskvandsbiolog Peter W. Henriksen og miljømedarbejder Hans Tonnesen til den modsatte side af mosen. Håbet var lysegrønt, for det var her, jeg i 2006 havde været med til at fange to meget fine dyndsmørlinger sammen med en skoleklasse. Forude ventede dog et meget trist syn. Bækken var på store strækninger enten helt tørlagt eller også var det tilbageværende vand en plumret, rådden suppe. Her kunne selv den mest sejlivede dyndsmørling ikke leve. Oddsene for at finde dyndsmørlinger virkede efterhånden deprimerende små, og også jeg forlod slukøret Sølsted Mose.

Gode nyheder!

Onsdag den 20. juni dukkede der pludselig en dyndsmørling op til overfladen! Det skete, da Hans Tonnesen røgtede en af de opsatte rejseruser. Ruserne havde siden maj fisket forgæves, og man frygtede, at fisken var forsvundet fra sit sidste kendte tilholdssted. Fisken nåede at smutte fra Hans, inden den blev fotograferet, men siden er endnu et eksemplar blevet fanget i mosen og fotograferet. Det er en fantastisk fangst, og nu er der i elvte time igen håb for, at den truede fisk kan blive reddet.

Fugleværnsfonden deltager i et stort EU LIFE-projekt, hvis formål er at genskabe dele af Sølsted Mose til højmoser. En del af projektet har også til formål at forbedre levebetingelserne for dyndsmørlingen i mosen.

Det er stadigvæk lidt af en gåde, hvor dyndsmørlingen lever i Sølsted Mose. Måske findes der en bestand i tørvegravene. Tørvegravene er imidlertid meget svære at undersøge, men måske vil en hel ny teknik kunne give et mere sikkert svar. Vand indeholder nemlig DNA fra samtlige dyr, der lever i en sø eller å, og blot et snapseglass med søvand er nok til at kortlægge hvilke dyr, som lever i et område.

Det bliver spændende i årene fremover at følge undersøgelserne, så vi i elvte time forhåbentlig kan redde den specielle fisk fra at uddø i Danmark.

I Danmark kendes dyndsmørlingen kun fra den nederste del af Vidå-systemet. Fisken har været i stærk tilbagegang, og artens sidst kendte levested herhjemme er Sølsted Mose. Her er fisken blevet fanget med års mellemrum siden 2000. Blandt andet var en skoleklasse fra Bredebro Skole i april 2006 med til at fange to flotte eksemplarer i mosen. Se billeder fra den spændende dag på www.fugleværnsfonden.dk – skriv dyndsmørling i søgefeltet.

Pas på!

Tekst og foto: Allan Gudio Nielsen

Den vagtsomme slagter

Nogenlunde sådan kan man oversætte den store tornskades latinske navn: *Lanius excubitor*. Lanius betyder slagter. Det stammer naturligvis fra tornskadens vane med at spidde insekter, mus og småfugle på torne, hvilket kan give associationer til slagterbutikkens kødkroge. Excubitor betyder vagtpost, og stammer fra den tid, hvor falkonerer brugte fuglen, når de skulle fange nye falke. Falkene blev blandt andet fanget i fælder med levende duer som lokkemad. For ikke at blive set brugte falkonerer en tornskade som vagtpost. Falkonerer selv lå godt gemt og ved at holde øje med tornskaden, kunne falkonerer således se og høre, om der var rovfugle i farvandet og være parat til at udløse fælden.

Næb som boltsaks

Ofte oplever man den store tornskade siddende i toppen af en busk, hvorfra den spejder efter bytte. Om sommeren består menuen blandt andet af insekter, firben og fugle, mens vinterkosten næsten udelukkende består af mus og småfugle. Gnaverjagten foregår ofte på tårnfalkemaner med svirrende vinger, hvorimod småfuglene fanges på høgemaner med en hurtig og direkte flugt lavt over jorden. Tornskaden dræber småfugle og gnavere ved at klippe nakkehvirvlerne over med sit kraftige næb.

Stor tornskade yngler ikke på nogen af Fugleværnsfondens reservater, men fra oktober til april kan man opleve den spændende fugl på mange af vores reservater. Saksfjed/Hyllekrog, Tryggelev Nor og Stubbe Sø er sikre lokaliteter, men også Vaserne, Nivå, Bøjden Nor og Gundsømagle Sø er gode steder at besøge, hvis man vil studere "slagteren" i felten.

De to havørneunger i Saksfjed var for store og stærke

Af Marie-Louise Olsen Foto: Rasmus Romme

For andet år i træk har havørneparret i Saksfjed Inddæmningen fået unger på vingerne: derfor blev det besluttet at forsøge at ringmærke de to unger fra 2012. Ringmærkerne Kim Skelmosen og Lars Ulrich Rasmussen samt et par personer fra den frivillige arbejdsgruppe havde planlagt at ringmærke ungerne den 5. juni. Igen i år var reden placeret højt oppe i en af de store popler. Kim, som er en dygtig træklatter, fik med møj og besvær skudt sin livline op over en egnet gren, så det var muligt at komme op til reden. Da han var omkring en meter fra reden, viste den ene ørneunge sig på kanten. Ved synet måtte Kim konstatere, at ungen var for stor og stærk, og at der var stor risiko for, at den ville flyve fra reden, hvis han kom tættere på. Beslutningen om at opgive ringmærkningen blev derfor hurtigt taget, og Kim firede sig ned fra træet. Hvis ørneparret får ynglesucces igen næste år, så vil Kim og Lars Ulrich gentage forsøget med at ringmærke ungerne. Kim fortæller, at ungerne optimalt set skal ringmærkes, når de er mellem 40 - 50 dage gamle. Fugleværnsfonden håber, at ringmærkningen vil lykkedes ved næste ynglesæson.

Sydfynsk overdrevs-projekt tager form

Af Helle Hjorth Foto: Allan Gudio Nielsen

LIFE-projekt Bøjden Nor på Sydfyn er i løbet af året nået langt i bestræbelsen på at omdanne 25 hektar dyrket ager til afgræsset overdrev. Vinterens frost på de våde jorder gjorde det endelig muligt at grave vandhuller og opstemninger, ligesom træfældningen kunne gennemføres uden tryksskader på de følsomme kystskrænter. Hen på sommeren blev det ”nye” overdrev indhegnet, og en flok Hereford kreaturer indtog området. Da strandtudsens er en af de arter, som projektet skal tilgodese, var det en stor opmuntring, da man under et tilsyn i sommer hørte netop strandtudsens liflige kvækken fra de nye vådområder på overdrevet.

Endelig har fuglereservatet også fået et løft med nye plancher om naturen i kystlagune og på overdrev, illustreret af Carl Christian Tofte.

Se billeder og læs mere om projektet på www.fuglevaernsfonden.dk. Søg på LIFE-projekt Bøjden Nor.

Strandtudsens kvækker lystigt i Bøjden Nor

Tag på rejse med landsvalen

Af Allan Gudio Nielsen.

Landsvalens liv er et lille mirakel. Hvert år flyver den lille fugl hele den lange vej til det sydlige Afrika og retur igen. En rejse fyldt med farer, blandt andet i form af jægere på Malta, eleonorafalke ved Middelhavets kyster, sprøjtegifte i Danmark og sandstorme i Sahara. Det er også en smuk rejse med sneklædte bjerge, elefantflokkede på den afrikanske savanne og lyserøde flamingoer i sydende saltsøer.

Nu kan man snart selv følge med på rejsen. Eller i hvert fald lege at man er en ung landsval, som vover sig ud på den lange tur. Fugleværnsfonden har udviklet et ”trækfuglespil”, hvor deltagerne gennemlever et helt svaleår.

Undervejs indsamler deltagerne såkaldte energi-point. Mængden af indsamlede energi-point afgør til slut hvor mange unger, man kan sætte i verden til foråret. Hvis man da ellers overlever. For kun de bedst tilpassede svaler vender tilbage til Danmark næste forår.

Spillet er smukt illustreret af tegneren Carl Christian Tofte, som også har tegnet mange af Fugleværnsfondens foldere og plancher på reservaterne. Spillet er udviklet til brug i felten og henvender sig til skoleklasser, men også voksne vil have glæde af det. I det nye år kan det downloades fra Fugleværnsfondens hjemmeside. Vil du opleve landsvalens levevis på nærmeste hold, så hop med på flyveturen...

Generøs gave til Saksfjed/Hyllekrog

Af Hanne Havemose

Nyligt afdøde Werner Keis har indsat Fugleværnsfonden i sit testamente og doneret en større sum til reservatet i Saksfjed/Hyllekrog. Werner Keis var født og opvokset på Lolland og havde igennem hele sin barndom nydt godt af de mange gode naturoplevelser, som området har at byde på. I forbindelse med overdragelsen af arven, har hans datter fortalt, at Hyllekrog var blandt hans favoritter: ”Min far var meget interesseret i fuglelivet, især på Hyllekrog. Så hvis arven kan bruges i reservatet, ville det have glædet ham meget og også glæde mig. Vi har begge tilbragt mange dejlige timer der.”

For en del år siden flyttede Werner Keis til udlandet med sin kone, men er årligt vendt tilbage på ferie. Her gik turen også tit til Hyllekrog, hvortil hans datter stadig vender tilbage den dag i dag.

Fugleværnsfonden er meget taknemmelig for arven og den tillid til vores arbejde og betænksomme omsorg for fugle og natur, der ligger bag sådan en gave. Saksfjed/Hyllekrog er et af Fugleværnsfondens største reservater, og der er god brug for alle ekstra midler til at skabe bedre levevilkår for fuglene i området.

Foto: Jan Kofoed Winther

Sådan arbejder dit bidrag

RESERVATER

- Naturpleje
- Projekter
- Publikumsfaciliteter
- Overvågning
- Samarbejde med arbejdsgrupperne
- Løn direkte relateret til reservater/projekter
- Konsulentbistand
- Plejeplaner
- Ejendomsskatter og forsikringer

FORMIDLING

- Guidede ture
- Plancher, foldere mv.
- Andet informationsmateriale
- Hjemmeside og nyhedsbrev
- NYT fra Fugleværnsfonden
- Indsamling

ADMINISTRATION

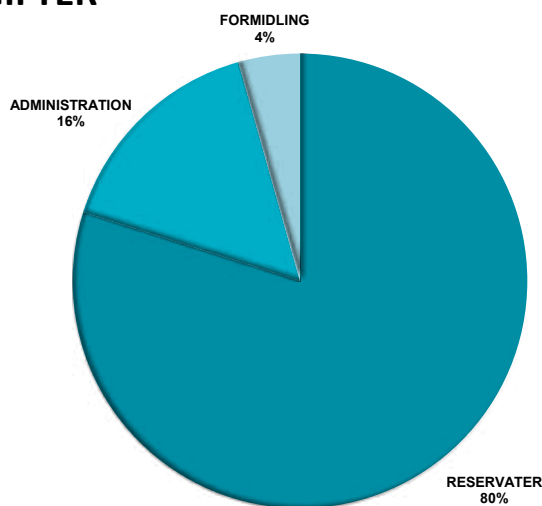
- Kørsel
- Husleje
- Revision og regnskabsbistand
- Løn til fundraising og andre administrative opgaver
- Kontorartikler
- Telefon, internet mv.

Fugleværnsfondens bestyrelse vil gerne takke medarbejdere og frivillige for det store engagement i 2012 samt alle fonde og andre, som har bidraget med støtte i det forløbne år.

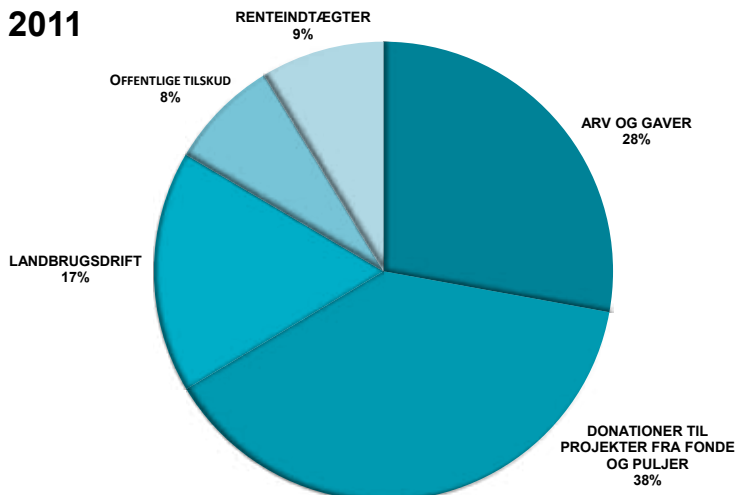
En særlig tak skal rettes til følgende donationer i perioden 1. november 2011 – 1. november 2012:

- Bodil Pedersen Fonden
- Fabrikant Chas. Otzens Fond
- Fionia Banks Aktiefond
- Friluftsrådets Tips- og Lottomidler
- Gerda og Otto Kierulffs Familielegat
- Grosserer Andreas Collstrop og søn Rudolf Collstrops Mindelegat
- Grosserer Schiellerup og hustrus Fond
- NaturErhvervsstyrelsen, Natur- og Miljøprojekter
- Martin Pedersens Mindelegat

UDGIFTER 2011

INDTÆGTER 2011

STØT FUGLEVÆRNSFONDEN – GIV ET BIDRAG

Fugleværnsfonden ejer og forvalter en perlerække af fuglereservater i hele Danmark.

Hver gang Fugleværnsfonden modtager et bidrag - stort som lille - er det derfor en gave, som er med til at sikre fremtidens fugle og naturen omkring dem. Støttebidrag, gavebreve og midler fra arv gør det muligt at erhverve nye områder og forbedre de eksisterende reservater.

Du kan støtte Fugleværnsfonden således:

- Giv et enkeltbidrag til Fugleværnsfonden via girokort, netbank eller vores hjemmeside.
- Opret en gavebrevsaftale, hvor du tegner dig for et fast årligt beløb over en 10-årig periode.
- Betænk Fugleværnsfonden i dit testamente. Fugleværnsfonden er godkendt til at modtage testamentariske gaver uden fradrag af boafgift, så hver en krone testamenteret til Fugleværnsfonden kommer fuglene og naturen til gode.

Læs mere om de forskellige støttemuligheder på www.fugleværnsfonden.dk eller ring til Fugleværnsfondens sekretariat.

Også du kan være med til at sikre, at kommende generationer oplever glæden ved de vilde fugle og den uberørte natur.

Elise Frydensberg
Direktør for Fugleværnsfonden

Foto: Allan Gudio Nielsen

Fugleværnsfondens bestyrelse

Formand: Martin Iversen; viceskoleinspektør
Næstformand: Lennart Ricard; advokat, cand.jur.
Henrik Knuth-Winterfeldt; cand.jur.
Henrik Nepper-Christensen; cand. polit.
Martin Kviesgaard; bankdirektør
Peter Friis Møller; forstkandidat, cand.silv.
Torben Bøgeskov; naturvejleder
Egon Østergaard; lærer
Nils-Erik Norsker; advokat, cand.jur.
Ole Have Jørgensen; biolog, cand.scient.
Jonna Odgaard; journalist
Henning Nøhr; biolog, cand.scient.

Fugleværnsfondens sekretariat

Direktør: Elise Frydensberg
Biologisk medarbejder: Søren Ring
Naturvejleder: Allan Gudio Nielsen
Naturforvalter: Marie-Louise Olsen
Naturforvalter: Carina Pilgaard
Sekretariatsmedarbejder: Hanne Havemose
Webansvarlig: Helle Hjorth
Frivillige: Ellen Hansen og Peter Vadum

Fugleværnsfonden
Dansk Ornitologisk Forening
Vesterbrogade 138-140
1620 København V
Tlf.: 33 28 38 39
e-mail: fvf@dof.dk
www.fugleværnsfonden.dk

Støttebidrag: Danske Bank girokonto:
reg. nr. 4180, kontonr. 509-4232

Redaktion og tekst: Martin Iversen, Elise Frydensberg (ansvh.), Allan Gudio Nielsen, Hanne Havemose, Helle Hjorth og Marie-Louise Olsen

Foto forside grønspætte og bagside skovhornugle:
Allan Gudio Nielsen

Fugleværnsfonden, november 2012.

ISSN: 1901-5127

Fugleværnsfondens reservater

- 1 **NIVÅ BUGT**, Nordsjælland (2008)
8 hektar strandeng
- 2 **VASERNE**, Nordsjælland (1999)
14 hektar sø, ellesump, skov og krat
- 3 **GUNDSØMAGLE SØ**, Nordsjælland (1984)
60 hektar sø, rørskov, skov og krat
- 4 **RAVNSTRUP SØ**, Sydsjælland (1983)
9,5 hektar sø, rørskov og mose
- 5 **ÆGHOLM**, nord for Møn (1969)
1,8 hektar kystfugleø
- 6 **NYORD**, ved Møn
(1971, 1989, 1990, 1991, 2001)
186 hektar strandeng og strandrørsump
- 7 **BARUP SØ**, Nordfalster (1988)
26 hektar rørskov, sø og krat
- 8 **SAKSFJELD/HYLLEKROG**, Sydlolland
(1995) 163 hektar løvskov, strandeng, strandfælle og klit
- 9 **NAKSKOV INDREFJORD**, Vestlolland
(1987) 10 hektar rørskov og sø
- 10 **TRYGGELEV NOR**, Sydlangeland
(1975, 1981, 1997, 2004)
170 hektar sø, rørskov, eng og krat
- 11 **GULSTAV MOSE**, Sydlangeland
(1971, 1976) 7 hektar rigkær
- 12 **ROHOLM**, Odense Fjord (1978)
1 hektar kystfugleø
- 13 **BØJDEN NOR**, Sydvestfyn (1980)
47 hektar strandeng og brakvandsvig
- 14 **SØGÅRD MOSE**, Sønderjylland (1986)
16,7 hektar hedemose
- 15 **SØLSTED MOSE**, Sønderjylland
(1993, 1994, 1996) 80 hektar hedemose
- 16 **STORMENGENE**, Rømø (1991, 1994)
35 hektar strandeng
- 17 **STUBBE SØ**, Djursland (2002)
24 hektar eng, overdrev og skov
- 18 **BØVLING KLIT**, Vestjylland (1979, 1983)
6,5 hektar strandeng
- 19 **AGERØ**, Mors (1982, 2002)
27,5 hektar strandeng
- 20 **RÅBJERG MOSE**, Nordjylland (1991)
0,5 hektar hedemose

FUGLEVÆRNSFONDEN Dansk Ornitologisk Forening

Vesterbrogade 138 - 140

1620 København V

Telefon: 33 28 38 39

e-mail: fvf@dof.dk

Hjemmeside: www.fuglevaernsfonden.dk

Layout/tryk: Ilsted Tryk, Nivå